

DAMMEN

Anders dan in het schaakspel verschijnt er in het dammen na promotie een geheel nieuw stuk op het bord: de dam. De spelfase die dan ingaat kan worden beschouwd als een ander spel met een hoge moeilijkheidsgraad.

In zijn nieuwste, prachtig uitgegeven boek *Eindspelkunst* belicht eindspellelfhebber/componist Gerrit de Bruijn uit Amersfoort een klein maar praktisch deel. De ondertitel van zijn boek luidt: *Studies van dam en drie schijven tegen dam en schijf*.

Wiskundige De Bruijn legt uit dat de computer dit eindspel reeds lang de baas is, maar dat het voor de damstudent in dit bestand van elf miljard stellingen vooral aankomt op inzicht en diep rekenwerk. Roel Boomstra, de komende uitdager van wereldkampioen Alexander Schwarzman, laat op de site van

Hijken/DTC het volgende standje zien uit een sneldampartij tegen Martijn van IJzendoorn.

diagram 1

Met zwart aan zet slaagde hij er niet in te winnen. Zo had het gemoeten: 1...4-10! 2.35-49 24x35 3.49-38 10-15! 4.38-29

Als zwart nu niets bijzonders doet, maakt wit remise door de diagonaal 1-45 in bezit te houden. Zwart doet wel iets bijzonders! Hij offert zijn dam.

4...35-30!! 5.25x34 14-20! met een fraai motief, dat in gespiegelde vorm ook voorkomt in het boek van De Bruijn (het hoofdstukje met motieven wordt humoristisch ingeleid met de quote: 'Met een motief moet u rekenen op verlies' uit het boek *Behangen doe je zo*).

Het boek *Eindspelkunst* schept op

heldere en leerzame wijze structuur in de chaos van dit type eindspelen. Gerrit de Bruijn wijst enerzijds op allerlei wetmatigheden, maar anderzijds ook op de grote praktische problemen om een gewonnen stelling op te bouwen of voor de minderheidspartij remise te houden. Van dit laatste geeft hij een sterk voorbeeld.

diagram 2

Uit een partij Scholma-Gantwarg, Hierden 1989

De uitwerking van dit eindspel beslaat in het boek van 312 pagina's ruim 4 bladzijden. Partijverloop: 1.1-45(!) 50-6! 2.45-50 6-1 3.32-28 1-29? 4.38-32?

Winst was er door 4.50-33!, waarna wit zijn schijven langzaam verder kan brengen. Bijvoorbeeld: 4...29-40 5.33-24! 40-35 6.24-2 35-49 7.38-33 49-21 8.33-29 21-27 9.29-24 27-31

10.2-7 31-27 11.7-40 27-31 12.40-49(!) 31-9 13.49-32(!) 9-3 14.28-22 en zwart zit al in een vangnet.

4...29-12! 5.28-22(?)

Na 5.32-27(!) laat de remise, die begint met 5...12-18! zich veel moeilijker vinden. Nu werden na 5...12-21! 6.32-28 21-3 de punten gedeeld. De variant waarvan Gantwarg zich op de derde zet had moeten bedienen toont in extremis hoe moeilijk het eindspel kan zijn. Alle zwarte zetten zijn gedwongen: 3...1-12! 4.50-45 12-17! 5.28-23 17-11! 6.45-29(!) 11-44! 7.29-34(!) 44-35! 8.23-18 35-24! 9.38-32 24-19! 10.32-27 19-28! 11.34-29 28-22! met een formidabele remise. Probeer maar niet om er een speld tussen te krijgen.

AUKE SCHOLMA
adscholma@hotmail.com

